

Fenomen polskiej emigracji, a także edukacja polskich emigrantów, doczekały się już przynajmniej podstawowych badań, ale ich edukacja religijna pozostaje wciąż zaniedbana badawczo. W celu uzupełnienia tej luki przygotowano niniejszy projekt, którego głównym celem jest szczegółowa i krytyczna analiza aktualnego stanu edukacji religijnej, którą objęte są polskie dzieci i młodzież przebywający na emigracji w Wielkiej Brytanii. Główną hipotezę badawczą tego projektu stanowi twierdzenie, że edukacja religijna młodych polskich emigrantów przebywających czasowo lub na stałe za granicą jest nieadekwatna do uwarunkowań w jakich funkcjonują oni na emigracji. Młodzi ludzie, którzy zostali wyłączeni z dotychczasowego kontekstu kulturowego, a jednocześnie nie wtopili się całkowicie w nowe uwarunkowania, znajdują się w specyficznej sytuacji. Dlatego też zasadne jest przypuszczenie, iż żadna z aktualnie realizowanych koncepcji edukacji religijnej nie uwzględnia jednocześnie i w stopniu wystarczającym uwarunkowań kulturowych kraju pochodzenia oraz Wielkiej Brytanii jako aktualnego miejsca zamieszkania. Z tego względu niewystarczająco pomaga w asymilacji w multireligijnym i polietnicznym społeczeństwie brytyjskim. W tym kontekście można przyjąć, że młodzi Polacy na emigracji potrzebują specyficznej koncepcji edukacji religijnej, która jest odrębna zarówno od tej realizowanej w Polsce, jak również od brytyjskich rozwiązań w tym zakresie. Potrzebuje więc określenia celów i zadań, form i metod edukacji religijnej oraz doprecyzowania roli wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za wychowanie religijne polskich emigrantów. Drogą do rozwiązania przedstawionego problemu będzie nie tylko analiza zastanych materiałów źródłowych i literatury przedmiotu, ale przede wszystkim własne badania socjologiczne wśród Polaków mieszkających na terenie Wielkiej Brytanii. Autorzy badań spodziewają się uzyskać informacje na temat treści, form, metod, technik edukacji religijnej młodych Polaków żyjących w warunkach emigracji w zależności od podmiotów realizujących edukację religijną. Zostanie ponadto zbadany poziom wiedzy na temat chrześcijaństwa (głównie katolicyzmu i anglikanizmu), a także takich religii jak islam, hinduizm, sikhizm, judaizm i buddyzm. Badania będą dotyczyć również postawy polskich emigrantów wobec wyznawców różnych religii i ich asymilacji w społeczeństwie lokalnym. Polacy zostaną również zapytani o poziom satysfakcji z dotychczasowej edukacji religijnej realizowanej przez różne podmioty oraz o wskazanie problemów i sformułowanie oczekiwań na przyszłość. Na podstawie uzyskanych wyników badań zostanie podjęta próba oceny różnych aspektów aktualnej edukacji religijnej polskich emigrantów w Wielkiej Brytanii. Zostaną wskazane kwestie, które nie budzą wątpliwości i zasługują na kontynuację. Jednocześnie zostaną wskazane te aspekty, które wymagają zmiany. W konstrukcji niniejszego projektu przewidziano trzy główne etapy badawcze: normatywny, socjologiczny i strategiczny. Zgodnie z przyjętą metodologią pierwszym etapem badawczym będzie szczegółowa i krytyczna analiza założeń edukacji religijnej adresowanej do polskiej emigracji w Wielkiej Brytanii. Przedmiotem szczegółowej analizy będą wytyczne wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za edukację religijną polskiej emigracji tj. szkoły państwowe, szkoły wyznaniowe (głównie katolickie i anglikańskie), sobotnie szkoły polskie oraz polskie wspólnoty wyznaniowe. Na drugi etap badań składać się będzie rozpoznanie aktualnych uwarunkowań kulturowych edukacji religijnej w Wielkiej Brytanii. Zostanie ona dokonana na podstawie literatury przedmiotu, zarówno polskiej, jak i anglojęzycznej, a także zastanych wyników badań empirycznych. Kluczowym punktem tego etapu badawczego będzie jednak przygotowanie i przeprowadzenie własnych badań empirycznych wśród polskich emigrantów objętych edukacją religijną w placówkach Polskiej Misji Katolickiej w Anglii i Walii, Polskiej Misji Katolickiej w Szkocji oraz wśród nauczycieli religii pracujących w różnych placówkach oświatowych. Badania będą ukierunkowane na zdobycie informacji na temat organizacji, treści, form, metod i technik nauczania religii realizowanej w polskich placówkach duszpasterskich, sobotnich szkołach polskich oraz szkołach brytyjskiego systemu oświaty. Zostanie także zbadana wiedza polskich emigrantów na temat wyznań chrześcijańskich i innych religii obecnych w społeczeństwie brytyjskim. Ważnym wymiarem przeprowadzonych badań będzie stopień akceptacji najważniejszych informacji dotyczących własnej wspólnoty religijnej oraz postawy prezentowane wobec ludzi o odmiennym światopoglądzie i wyznawanej religii. Polskie dzieci i młodzież zostaną zapytani także o ich własną ocenę zajęć z religii w poszczególnych środowiskach i propozycje w tym zakresie. Rezultaty ilościowych i jakościowych analiz pozwolą, na kolejnym etapie badawczym, orzekać o stopniu weryfikacji przyjętych hipotez, a tym samym sformułować ostateczną ocenę aktualnego stanu edukacji religijnej Polaków w Wielkiej Brytanii. Planuje się, że głównym efektem niniejszego projektu będzie monografia zawierająca całościową wizję aktualnego stanu edukacji religijnej polskich emigrantów w Wielkiej Brytanii a także artykuły naukowe pogłębiające niektóre z aspektów analizowanej problematyki.